

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

II. Quis qualis ue Artifex sit Architectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

2 ARCHITECTURA CHRISTIANA

untur opera. Duo hac descriptione designantur *Architectura decora*. I. quod scientiarum praesidia atque ornamenta habeat. II. quod ipsius iudicio probentur opera, quae à ceteris artibus perficiuntur. Quae quoniam cernuntur etiam in Arte regnandi, seu imperandi, eam comparat Plato *Architectura*, & vocat scientiam *Architectonicam*. Certè, lib. de Regno, *Artem regnandi* probat esse speculativam, exemplo *Architectura*, colloquentes inducens *Hospitem* & *Socratem*, in hunc modum. *Hosp.* Architectus nullus manuum ministerio utitur, sed utentibus praesidet. *Socr.* Ita est. *Hosp.* Iudicium adhibet, non ministerium. *Socr.* Id quoque verum. *Hosp.* Jure igitur speculandi scientiae particeps est dicendus. *Socr.* Et maximè quidem. *Hosp.* Hoc, ut arbitror, ad iudicem pertinet.

Mox uniuersam contemplationem in duo distribuit genera, quorum alterum iudicio tribuit, alterum Imperio, atque aded inter Imperatorias facultates *Architecturam* computare videtur. Certè, quemadmodum singula subditorum ministeria nota debent esse Imperatori, ut sciat quid cuique praecipendum sit, sic ea omnia nota esse Architecto necessarium est, quae operarijs distribuere, & quorum opera iudicare tenetur. Iterum Plato lib. de Philosoph. *Architectura* & *Architecti* exemplo contendit Philosophum plurimis disciplinis imbutum esse debere: & tunc Architecto similem fore Philosophum, cum libero homine dignas noverit disciplinas, artes verò opificumque traditiones, quoniam eas exercere non decet, diiudicare saltem possit. Ibidem mirificè commendat Architectum, utpote omni pretij aestimatione maiorem, qui què inter Sapientissimos Graeciae viros rarè inveniretur. Quod autem rari sint in Regno vel Repub. Architecti ad punitionem diuinam referre licet. Certè, *Isaia* tertio, inter grauiissima supplicia, quae veteri *Ierosolyma* comminatur Dominus, unum est, quod auferet Sapientem de Architectis.

II. QUIBUS disciplinis instructus esse debeat Architectus, quibus etiam dotibus, tradit *Vitruvius* hac verborum complexione.

ARCHITECTVRA CHRISTIANA. 3

Ne Eum & ingeniosum esse oportet, & ad disciplinam docilem (neque enim ingenium sine disciplina, aut disciplina sine ingenio perfectum Artificem potest efficere) & ut litteratus sit, peritus graphidos (id est, delineationis) eruditus geometria, & optices non ignarus, instructus arithmetica, historias complures noverit, Philosophos diligenter audiuerit, musicam sciuerit, medicinae non sit ignarus, responsa Iurisconsultorum noverit, astrologiam, caeliq̄ue rationes cognitatas habeat. Subiungit exemplarationesq̄ue, ut ostendat, quid quantumque è singulis enumeratis facultatibus accipiat Architectus smolumentis.

III. SAPIENTIA autem propria videtur Architecti, qui idcirco Sapiens vocatur. Aristoteles I. Metaph. cap. I. Eos qui in quaque arte Architecti sunt, honorabiliores ac doctiores, & ijs, qui manibus operantur sapientiores putamus, quoniam causas eorum, quæ fiunt, sciunt. Illi verò sicut & quædam inanimata faciunt quidem, sed nescientia faciunt ea, quæ faciunt, ut ignis comburit: sed inanimata natura quadam horum singula faciunt: manibus laborantes propter consuetudinem, S. Thomas I. cont. Gen. cap. I. Artes alijs principantes Architectonicæ nominantur, quasi principales artes, unde & ipsarum artifices, qui Architectores vocantur nomen sibi vindicant Sapientum. Sic Paulus Apostolus I. Corinth. III. 16. Vti sapiens Architectus fundamentum posuit.

IV. ARCHITECTVS: Nomen est compositum ab ἀρχός Princeps, & τέκτων faber. Ut sit principalis faber: fabricandi artem habens: qui structuris adificiorum præstet, & quæ fabricanda prescribit. Idem dicitur Latine ARCHITECTON. Plaut. Mostell. sibi laudasse ades ait Architectonem nescio quem, esse adificatas sanè bene. ARCHITECTOR, construo, fabricor. Vitruui. lib. IX. cap. 4. Neque in his locis natu-